

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie **Ł. C.**

sprawcy czynu zabronionego z art. 207 § 1 k.k.

co do którego postępowanie karne umorzono na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 31 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w dniu 17 lutego 2025 r.

w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron (art. 532 § 3 k.p.k.),

z urzędu kwestii wstrzymania wykonania zaskarżonego kasacją Prokuratora

Generalnego orzeczenia - postanowienia Sądu Rejonowego w Myszkowie z dnia

18 lipca 2018 r., sygn. II K 306/17, oraz postanowienia Sądu Rejonowego w

Rybniku z dnia 21 października 2024 r., sygn. II K 306/17/S - III 1 Ko 4035/24.

na podstawie art. 532 § 1 k.p.k.

postanowił:

wstrzymać wykonanie postanowienia Sądu Rejonowego w Myszkowie z dnia 18 lipca 2018 r., sygn. II K 306/17 (pkt 1), oraz postanowienia Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 21 października 2024 r., sygn. II K 306/17/S - III 1 Ko 4035/24 (pkt 1).

UZASADNIENIE

W związku z wniesieniem przez Prokuratora Generalnego kasacji od postanowienia Sądu Rejonowego w Myszkowie z dnia 18 lipca 2018 r., sygn. II K 306/17 w przedmiocie zastosowania wobec Ł. C. środka zabezpieczającego w

postaci umieszczenia go w szpitalu psychiatrycznym - na jego korzyść, należało z urzędu rozważyć kwestię wstrzymania wykonania tego orzeczenia oraz postanowienia Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 21 października 2024 r., sygn. II K 306/17/S – III 1 Ko 4035/24 o stosowaniu w dalszym ciągu ww. środka zabezpieczającego.

Należy zauważyć, że skarżący na podstawie art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k., art. 537 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k.w. zaskarżonemu postanowieniu zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie art. 93g § 1 k.k., art. 93b § 1 zd. drugie k.k. i art. 93b § 3 zd. drugie k.k. w zw. z art. 93b § 5 k.k., polegające na orzeczeniu wobec Ł. C. środka zabezpieczającego w postaci pobytu w szpitalu psychiatrycznym w miejsce orzeczonego postanowieniem Sądu Rejonowego w Myszkowie z dnia 6 grudnia 2017 r., sygn. akt II K 306/17, środka zabezpieczającego w postaci terapii w warunkach ambulatoryjnych w Poradni Zdrowia Psychicznego „W.” w M. w sytuacji, gdy w toku postępowania wykonawczego nie jest możliwe orzeczenie po raz pierwszy środka zabezpieczającego o charakterze izolacyjnym w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym, albowiem orzeczenie takiego środka może nastąpić jedynie w postępowaniu jurysdykcyjnym, co powinno znaleźć swoje odzwierciedlenie w rozstrzygnięciu merytorycznie kończącym postępowanie, tj. wyroku skazującym sprawcę przestępstw popełnionych w warunkach określonych w art. 93g § 2 i § 3 k.k. lub w orzeczeniu umarzającym postępowanie wobec niepoczytalności sprawcy, natomiast zmiana orzeczonego wobec sprawcy środka zabezpieczającego o charakterze wolnościowym, możliwa jest jedynie w granicach środków określonych w art. 93a § 1 pkt 1-3 k.k., co w konsekwencji doprowadziło do stosowania wobec Ł.C. - bez podstawy prawnej - środka zabezpieczającego o charakterze izolacyjnym w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym. W konkluzji kasacji jej autor wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Myszkowie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępna analiza kasacji Prokuratora Generalnego wniesionej w niniejszej sprawie do Sądu Najwyższego na korzyść podejrzanego Ł. C. i datowanej na dzień 17 stycznia 2025 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego 20 stycznia 2025 r., *k. 2 akt*; data zarządzenia w przedmiocie przyjęcia kasacji 12 lutego 2025 r., *k. 15 akt*) oraz sformułowanego w niej pod adresem postanowienia Sądu Rejonowego w Myszkowie z dnia 18 lipca 2018 r., sygn. II K 306/17 zarzutu, uzasadniała wstrzymanie wykonania zaskarżonego kasacją orzeczenia w zakresie jego pkt. 1-go oraz postanowienia Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 21 października 2024 r., sygn. II K 306/17-III 1 Ko 4035/24 (w zakresie pkt 1 tego rozstrzygnięcia), na podstawie którego środek zabezpieczający w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym jest stosowany wobec Ł. C. w dalszym ciągu — mimo braku sformułowania wniosku o wstrzymanie wykonania orzeczenia zaskarżonego kasacją Prokuratora Generalnego w samym nadzwyczajnym środku zaskarżenia.

Suspensywność zaskarżonego orzeczenia w postępowaniu kasacyjnym (art. 532 § 1 k.p.k.) ma charakter wyjątkowy, jedynie w szczególnych przypadkach dopuszczalne jest wstrzymanie zaskarżonego kasacją rozstrzygnięcia (czy innego orzeczenia, którego wykonanie zależy od rozstrzygnięcia kasacji). Regulacja ta bazuje na założeniu, że prawomocne rozstrzygnięcie korzysta z domniemania prawidłowości (*res iudicata pro veritate habetur*). Jego implikacją dla postępowania zainicjowanego wniesieniem nadzwyczajnego środka zaskarżenia — którego przedmiot stanowi weryfikacja orzeczenia prawomocnego — jest to, że wniesienie kasacji w sposób automatyczny nie wstrzymuje wykonania prawomocnego rozstrzygnięcia.

Przepis art. 532 § 1 k.p.k. nie precyzuje przesłanek skutkujących wstrzymaniem wykonania zaskarżonego kasacją orzeczenia (lub innego orzeczenia, którego wykonanie zależy od rozstrzygnięcia kasacji). W judykaturze przyjmuje się jednak, że wstrzymanie wykonania orzeczenia możliwe jest co do zasady w razie kumulatywnego zmaterializowania się dwóch kryteriów.

Po pierwsze chodzi o to, że ocena zarzutu czy zarzutów wyartykułowanych w nadzwyczajnym środku zaskarżenia (dokonana, co wypada podkreślić, wyłącznie w pryzmacie oceny potrzeby wstrzymania wykonania orzeczenia i wydania

rozstrzygnięcia o charakterze incydentalnym, a zatem mająca charakter przedwstępny) pozwala już *prima facie* na stwierdzenie wysokiego prawdopodobieństwa ich zasadności oraz postawienia - w miarę kategoriycznej - prognozy co do możliwości uwzględnienia zarzutów kasacyjnych przez Sąd Najwyższy. Niezbędne jest więc ustalenie, że postawione orzeczeniu sądu odwoławczego zarzuty (i argumentacja zaprezentowana na ich poparcie) w kasacji dają asumpt do przyjęcia poglądu o ewidentnej, niejako "rzucającej się w oczy" wadliwości zaskarżonego kasacją orzeczenia. Po wtóre wskazuje się także na to, że dalsze wykonywanie orzeczenia mogłoby wywołać wyjątkowo dolegliwe i w zasadzie nieodwracalne skutki dla skazanego czy osoby, której dotyczy zaskarżone nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia orzeczenie.

Przy analizie potrzeby wstrzymania wykonania zaskarżonego orzeczenia w związku z wniesieniem kasacji posiłkowo należy posługiwać się także rezultatem oceny, czy ewentualne wysokie prawdopodobieństwo uwzględnienia zarzutu bądź zarzutów sformułowanych w nadzwyczajnym środku zaskarżenia doprowadziłoby do wydania przez najwyższą instancję sądową orzeczenia skutkującego potrzebą odstąpienia od dalszego wykonywania wobec skazanego (sprawcy czynu zabronionego pod groźbą kary) orzeczonej w stosunku do niego kary, środka karnego albo innego środka przewidzianego przez ustawę orzekanego w postępowaniu karnym. Nie w każdym bowiem przypadku stwierdzenia istnienia wysokiego prawdopodobieństwa uwzględnienia zarzutów kasacyjnych nieodzowne stanie się wstrzymanie wykonania zaskarżonego orzeczenia.

Należy podkreślić, że zupełnie wstępna analiza argumentacji zaprezentowanej w uzasadnieniu kasacji wniesionej od postanowienia Sądu Rejonowego w Myszkowie z dnia 18 lipca 2018 r., sygn. II K 306/17, na korzyść podejrzanego Ł. C. i wyartykułowanego w tym środku zarzutu pod adresem zaskarżonego orzeczenia, dokonana przez Sąd Najwyższy jedynie w ograniczonym zakresie, bo wyłącznie w płaszczyźnie niezbędnej dla rozważania celowości sięgnięcia do instytucji uregulowanej w art. 532 § 1 k.p.k. i wstrzymania wykonania orzeczenia — nie przesądzając obecnie treści rozstrzygnięcia, które po ewentualnym merytorycznym rozpoznaniu kasacji zapadnie w niniejszej sprawie —

upoważnia do wyrażenia poglądu, że zarzut ten jawi się jako zasadny wręcz *prima facie*, zaś dalsze stosowanie wobec sprawcy czynu zabronionego popełnionego w warunkach określonych w art. 31 § 1 k.p.k. środka zabezpieczającego przewidzianego w art. 93a § 1 pkt 4 k.k. jest nieuzasadnione oraz mogłoby wywołać wyjątkowo dolegliwe i w zasadzie nieodwracalne skutki.

Nie przesądzając więc rozstrzygnięcia, które może finalnie zapaść po ewentualnym merytorycznym rozpoznaniu wniesionej kasacji należało stwierdzić, że konieczne stało się wstrzymanie wykonania zaskarżonego orzeczenia oraz postanowienia Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 21 października 2024 r., sygn. II K 306/17/S-III 1 Ko 4035/24, na podstawie którego środek zabezpieczający w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym jest w dalszym ciągu stosowany wobec Ł. C.

Na marginesie należało dodatkowo odnieść się do jednej kwestii, wyłaniającej się na tle specyficznego układu procesowego niniejszej sprawy. Otóż wstrzymując wykonanie zaskarżonego kasacją orzeczenia (oraz orzeczenia o dalszym stosowaniu środka zabezpieczającego wobec Ł. C.) Sąd Najwyższy miał w polu widzenia złożony przez Prokuratora Prokuratury Krajowej w trybie art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym (*k. 19-24 akt*) wniosek o wyłączenie sędziego referenta (sędziego przydzielonego do rozpoznania sprawy) od rozpoznania sprawy o sygn. IV KK 33/25. Wypada podkreślić, że wstrzymanie wykonania orzeczenia zaskarżonego kasacją oraz innego orzeczenia, którego wykonanie zależy od rozstrzygnięcia nadzwyczajnego środka zaskarżenia nie stanowi rozstrzygnięcia o charakterze merytorycznym, lecz jest *sui generis* orzeczeniem tymczasowym wydawanym w toku postępowania kasacyjnego przez merytorycznym rozpoznaniem nadzwyczajnego środka zaskarżenia i niecierpiącym zwłoki, bowiem jego celem jest zapobiegnięcie negatywnym skutkom mogącym wyniknąć z dalszego stosowania wobec Ł. C. środka zabezpieczającego przewidzianego w art. 93a § 1 pkt 4 k.k., który — w świetle wstępnej oceny zarzutu postawionego w kasacji z dnia 17 stycznia 2025 r. — nie powinien być w stosunku do tego sprawcy stosowany.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[J.J.]

[a.ł.]